

АВТОРСЬКА ЛЕКЦІЯ - ДОПОВІДЬ на тему:

Основні засади звершення земельної реформи в Україні як нової парадигми...

Автор - лектор: **Олександр Ковалів**

доктор економічних наук, головний науковий співробітник,
Заслужений працівник сільського господарства України

Київ – Феофанія – 13 жовтня 2023

ДОРЕЧНО ЗАПИТАТИ — САМИХ — СЕБЕ:

- ЯК МОГЛА Б ВИГЛЯДАТИ НАША ДЕРЖАВА СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАРОДІВ, — ЯКЩО Б БУЛА «ЄВРОПЕЙСЬКОЮ» і НЕ ОГЛЯДАЛАСЯ НА «РОСІЮ...» ?
- ЯК МОГЛИ Б ЖИТИ УКРАЇНЦІ — ЗА ТАКИХ УМОВ ?
- А ЩО МАЄМО — ФАКТИЧНО В?.. — В УМОВАХ КОРУПЦІЇ і МОНОПОЛІЗАЦІЇ ОЛІГАРХІЧНИМИ КЛАНАМ «ПРАВ» на АНТИКОНСТИТУЦІНУ ЕКСПЛУАТАЦІЮ НАШИХ (УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ) ПРИРОДНИХ ОБ'ЄКТІВ — ОСНОВНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА ...

Для більшості громадян посіяно — хаос, зневіру, зубожіння, безвихідь....

ТОМУ – Й ВИНИКЛА ОСНОВНА ПРОБЛЕМА:

Катастрофічний стан життєдіяльності переважної більшості громадян України, в тому числі й селян, які конституційно є абсолютними власниками землі та її природних ресурсів – основного національного багатства, і котрі мали б жити і працювати чесно, заможно й безпечно в чистому природному довкіллі кожної місцевості та всієї країни – загалом...

ТЕПЕР – додалася ще й – воєння агресія...

в т. числі, - стосовно: охорони ґрунтів, вод, лісів..., заліснення, залуження; рекультивації, створення фермерського господарства тощо...

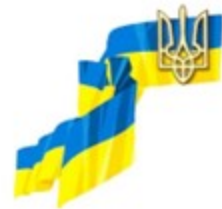
ПОШУК ШЛЯХІВ вирішення — понад 30 років...

НАЯВНІ ПРОБЛЕМИ ІСНУЮТЬ, В ОСНОВНОМУ, —
ЧЕРЕЗ ТАКІ ГОЛОВНІ ПРИЧИНИ:

- навмисне залишення поза увагою вимоги інституціоналізації конституційних норм (ст. 13, 14) стосовно землі та її природних ресурсів – природних об'єктів права власності Українського народу, – основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави;
- неадресне застосування конституційної сутності слова «ЗЕМЛЯ»;
- не залучення на засадах збалансованого природокористування в економіку України капіталу природних об'єктів права власності Українського народу – з позицій національних інтересів та ін.

адже...

Фундаментальні **знання** сутності конституційних земельних норм в Україні – треба **набути...**

Зокрема, ст. 13 і 14 Конституції України, які – декларують:

Земля та її природні ресурси (стисло «земля»), які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони **є** **об'єктами права власності Українського народу** – **основним національним багатством**, що перебуває під особливою охороною держави

– природні об'єкти агросфери – ТАКОЖ!..

Загальна вартісна величина **основного національного багатства України** (землі та її природних ресурсів) у грошовому виразі сягає **320 — 380 трильйонів доларів США**, з них приблизно 83—88 відсотків припадає на **природно-ресурсні багатства**, що в грошовому еквіваленті **доступних багатств** (четверта частина від \$ 360 трлн.) **умовно припадає на кожного громадянина України** (\$ 90 трлн. / 45 млн.) **близько по 2 млн. доларів США***

Найбільшу питому вагу в такому непозиченому капіталі нації – складають відновлювальні природні ресурси, в т. ч. енергетичні...

** Джерело: Рентні відносини в системі модернізації національного господарства / НАН України, Рада по вивченню продукт. сил України; ред. Б.М. Данилишин. – К: [б.в.], 2007. – 518 с.*

Основна сутність...

Алгоритм
виникнення
гіпотези і пізніше
об'явлення
АКСІОМОЮ:

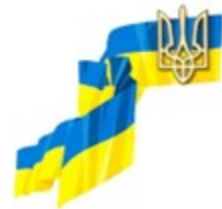

Звершення земельної реформи в Україні – процес формування нового курсу емерджентних когнітивних земельних відносин і природокористування з позицій національних інтересів, втілюючи нові дієві заходи з інституалізації конституційних норм щодо землі та її природних ресурсів, одночасно виправляючи припущені помилки здійснюваної земельної реформи в Україні.

Матриця основних функціональних складових Національної земельної установи України

В комплексі з якою...

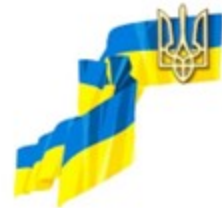
НАДВАЖЛИВО ВСІМ ЗНАТИ, ЩО

*частина друга статті 13. Конституції України –
декларує:*

**«Кожний громадянин має право
користуватися природними об'єктами
права власності народу відповідно до
закону.»**

Нажаль, такого закону **немає – дотепер...**

Для наочності головної помилки...

Основна сутність здобутих нами знань...

(частина друга ст. 13 Конституція України):

«Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону»

Лише - КОРИСТУВАТИСЯ!

– НЕ ВОЛОДИТИ! і – НЕ РОЗПОРЯДЖАТИСЯ!

«набуття і реалізація» (частина друга ст. 14 Конституції України) прав власності на земельні ділянки (землю) громадянами, юридичними особами та державою (рівноправні суб'єкти)...

Тому вимагалось...

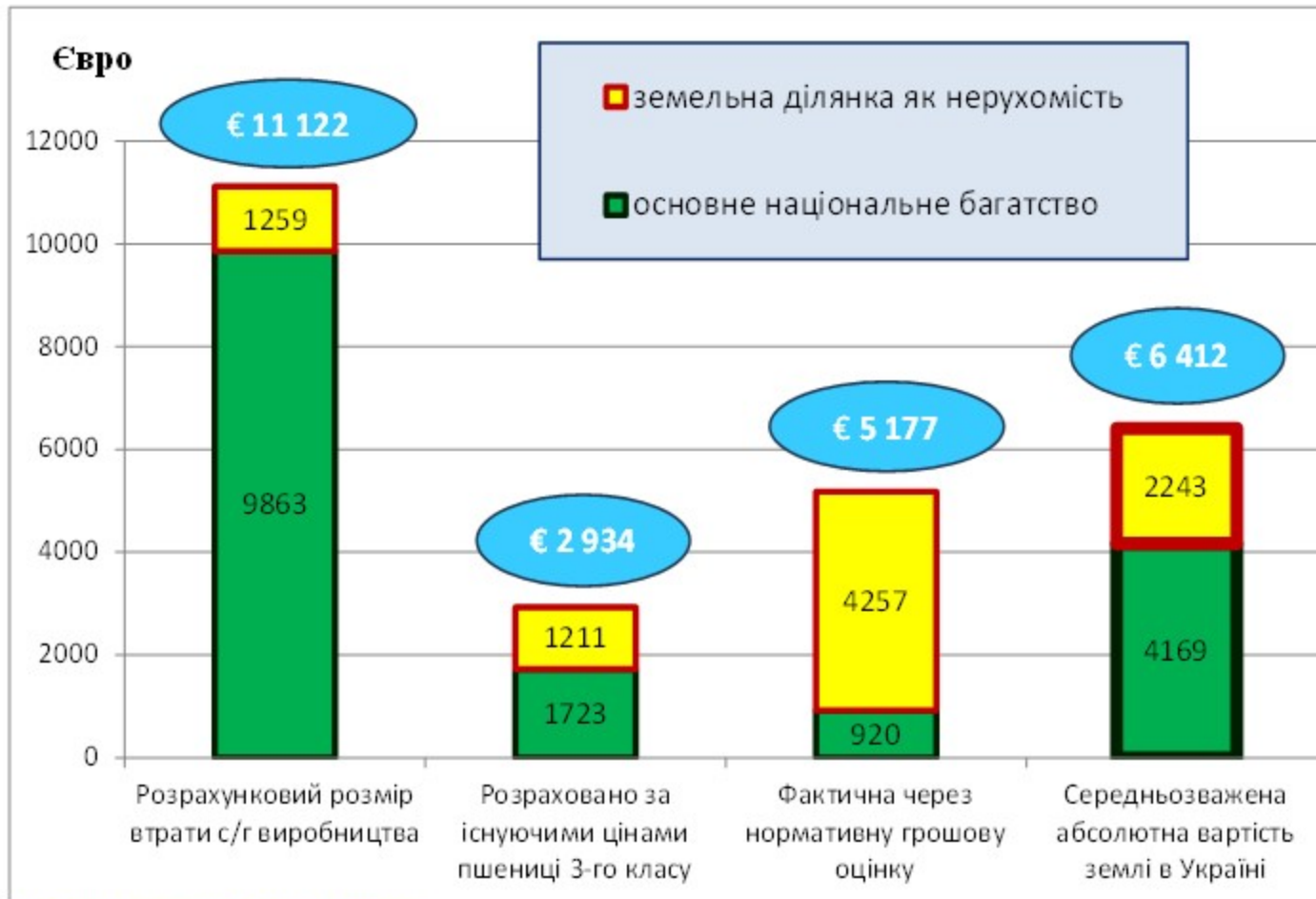
*Два значення
конституційної
норми
«ЗЕМЛЯ»*

**Фрагмент
виникнення
меж,
в т.ч. в процесі
роздержавлення
і паювання**

(поблизу с. Бобриця
Канівського району
Черкаської обл.)

Із публічної кадастрової карти

Джерело: розроблено автором.

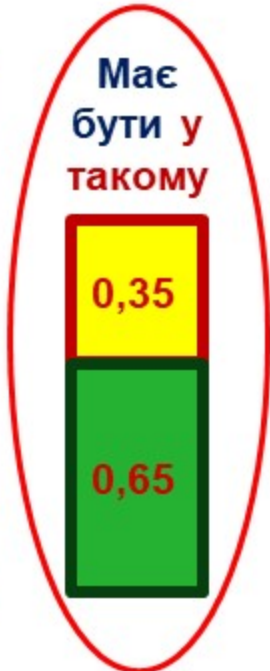
Для
ріллі ці
частки
станов-
лять –

Середньозважена абсолютна вартість одного гектара ріллі в Україні в розрізі вартісних часток різних прав власності

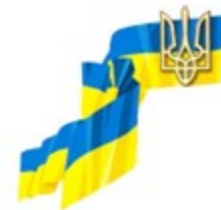
Існуюча абсолютна вартість землі в Україні – 29,4 тис грн, або € 1185 у такому відношенні часток:

Джерело: розроблено автором.

Середня вартість одного гектара сільськогосподарських угідь у країнах ЄС та в Україні (станом на кінець 2015 р.)

Інтереси як базові чинники функціонування і розвитку системи когнітивної земельної економіки в Україні...

I (R_H)

Прибуток від права на загальнонаціональну власність (природні властивості землі)

II (R_Д)

Прибуток від права власності на земельну ділянку як нерухомість (державна, комунальна, приватна)

III (R_П)

Прибуток від додатково вкладеної праці і засобів (за господарське ставлення до землі)

IV (R_М)

Прибуток від монопольної (регуляторної) діяльності (стимулювання виробництва і експорту)

**Основні
рентоузгоджувальні
прибутки (доходи)**

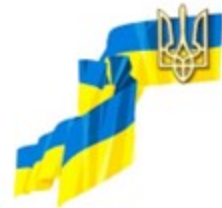
Внаслідок цього...

Вимагалось і вимагається — дотепер:

- провести делімітацію і демаркацію кордону;
- здійснити поіменну реєстрацію всіх громадян України як засновників держави і як співвласників землі та її природних ресурсів (основного національного багатства);
- облікувати і взяти на повноцінний баланс власника (громадян України) всі природні об'єкти (ресурси), забезпечуючи функціонування повноцінного Національного кадастру природних об'єктів,
- здійснити повноцінну інституалізацію чинних земельних норм Основного Закону України у взаємозв'язку з іншими нормами (ст. 1, 2, 3, 4, 5, 13, 14 КУ).

Нажаль, ЗВУЖЕНО – до АГРО...

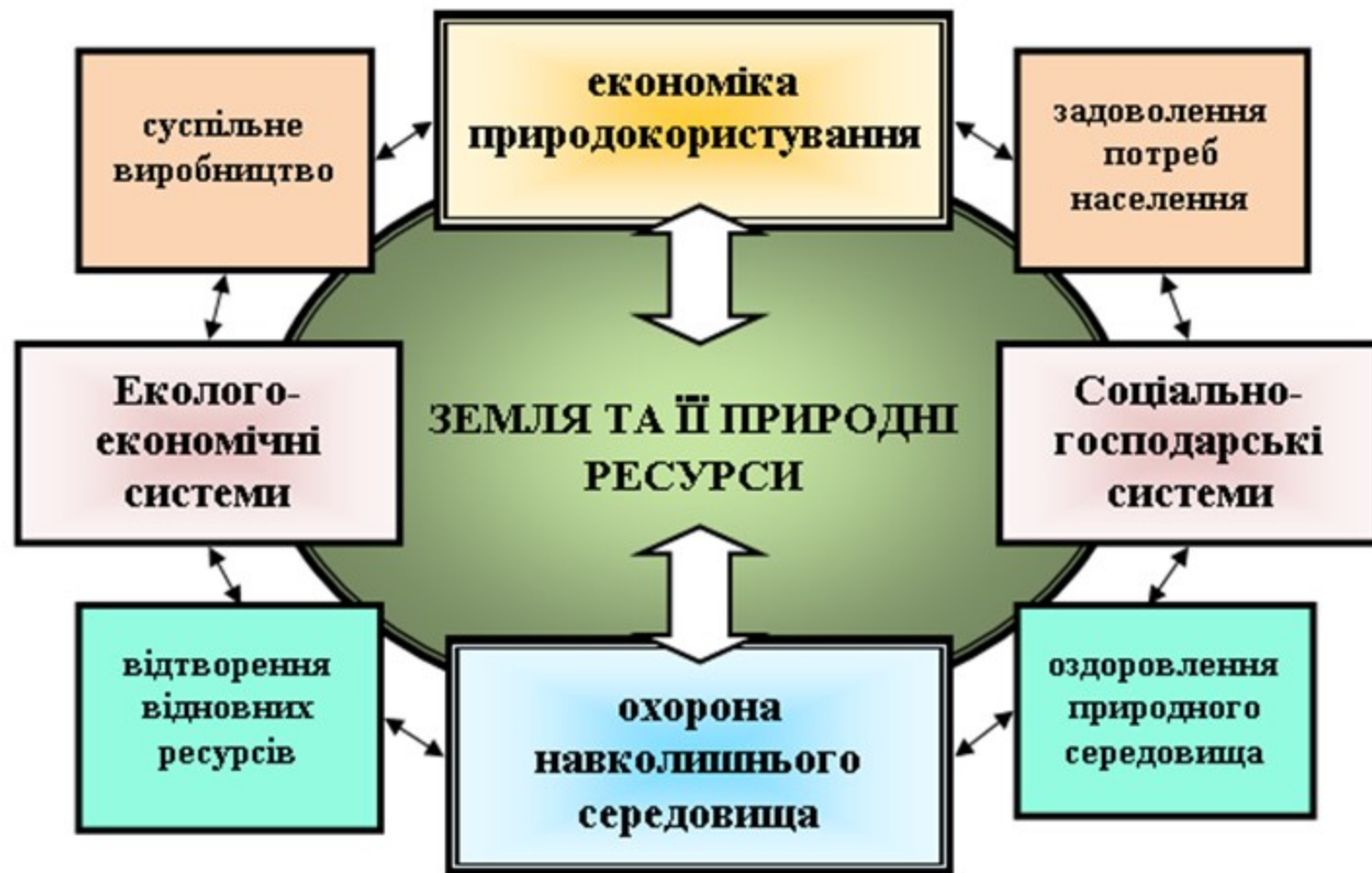
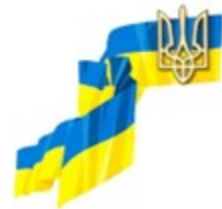

Нова парадигма звершення земельної реформи в Україні

- базується на законах живої і неживої природи та суспільства
- узгоджується з чинними земельними нормами Конституції України

У цьому зв'язку і – на цій основі, – в економічній сфері конкретного простору життєдіяльності людини, конституційно вмотивовані системи когнітивної земельної економіки – об'єднують чотири основні групи об'єктності й суб'єктності природокористування за їхніми функціональними властивостями як потребами, а саме:

Логічна схема функціональних властивостей землі та її природних ресурсів як об'єктів економіки природокористування та охорони навколишнього середовища

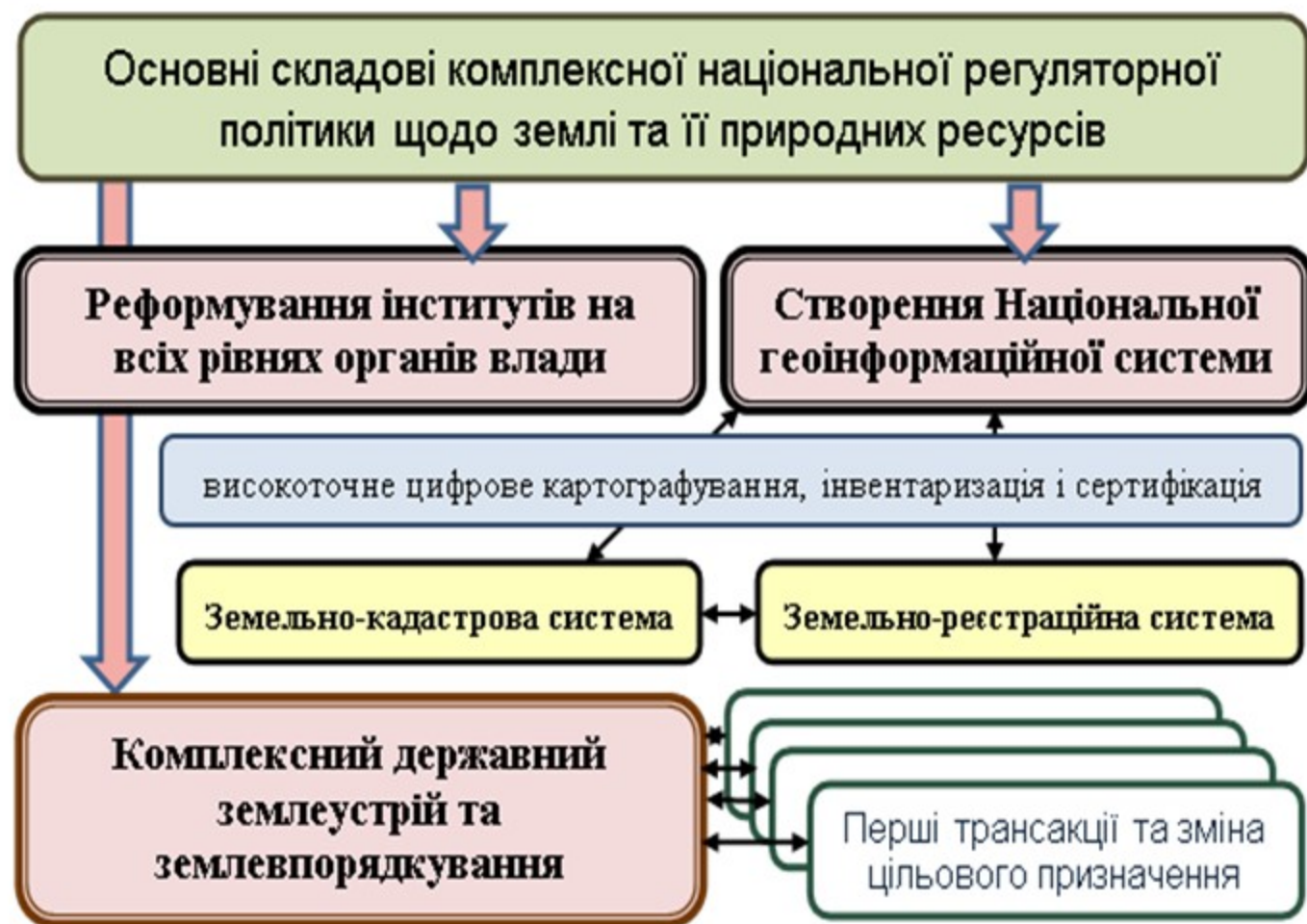
Не просто парцеляції с.г. угідь...

*Саме: – «звершення» земельної реформи,
а не просто «завершення» - «колективізації» ...*

Звершення земельної реформи в Україні – процес формування нового курсу ринкових земельних відносин і природокористування в усьому просторі Національної земельної комори України з **позицій національних інтересів, втілюючи нові дієві заходи з комплексного розв'язання наявних **правових, екологічних, економічних, соціальних та інших проблем**, одночасно виправляючи припущені **помилки** здійснюваної земельної реформи в Україні як уособленої — **земельно–аграрної...****

ПРИ ЦЬОМУ...

Основні функціональні чинники інституціонального забезпечення звершення земельної реформи в Україні

Особливий функціональний чинник та інструмент інституціонального забезпечення звершення земельної реформи в Україні

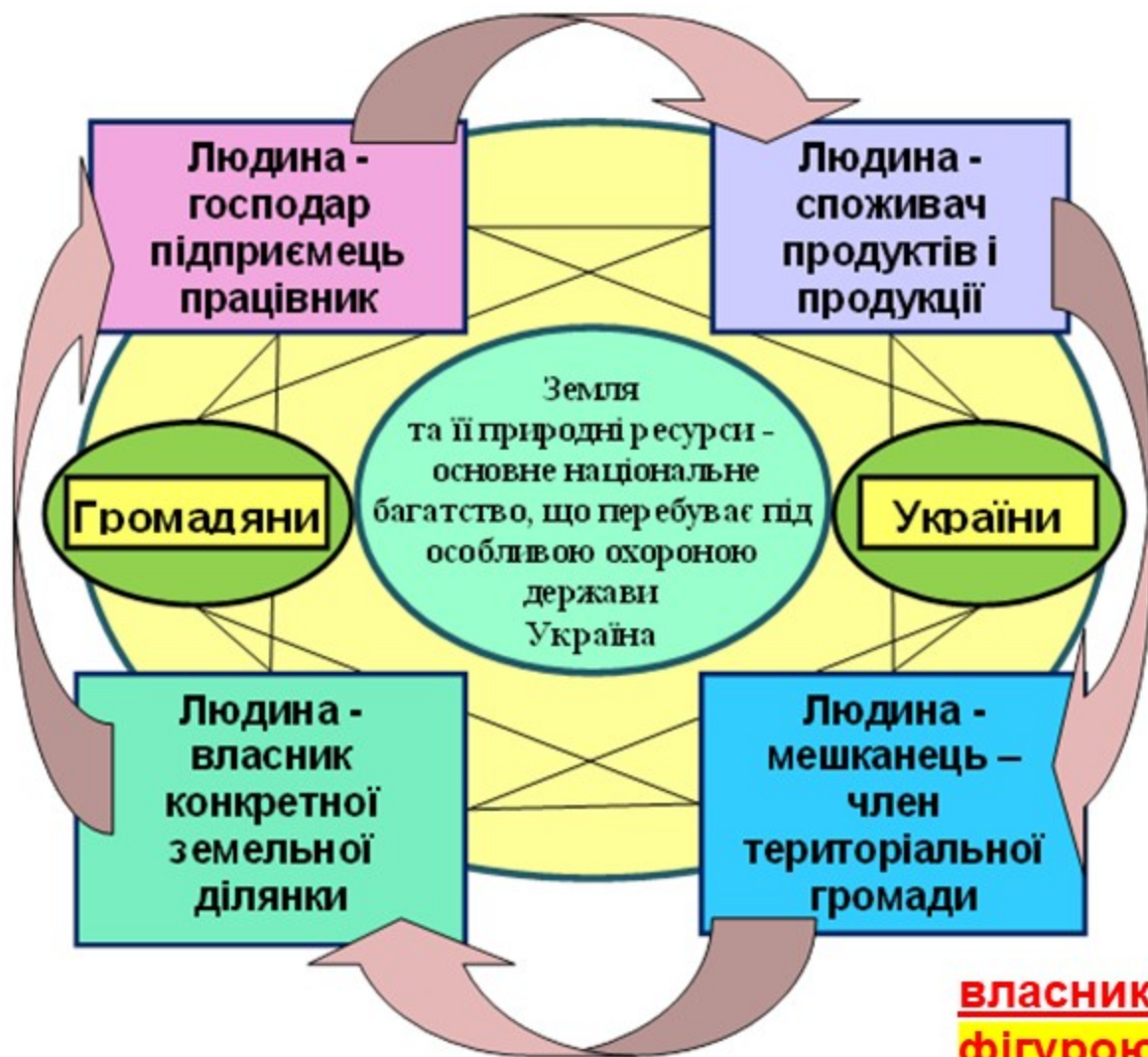
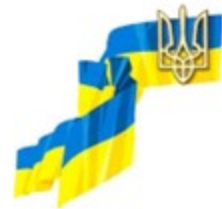

В Україні, де **агросфера** охоплює понад три **четверті території держави**, зважаючи на існуючі умови глобалізації, гібридної й прямої воєнної агресії, внутрішньої корупції та політичної нестабільності, **державне управління і господарська діяльність потребують суворо про конституційного підходу, оскільки використовуються відтворювані природні ресурси, що є природними об'єктами чужої власності...**

До них належать: ґрунти, тваринний світ, мікробіота, сонячна, вітрова та інша енергія, атмосфера, гідросфера, наземна рослинність та інші природні ресурси.

Такі ресурси постійно генерують не позичений природний капітал нації.

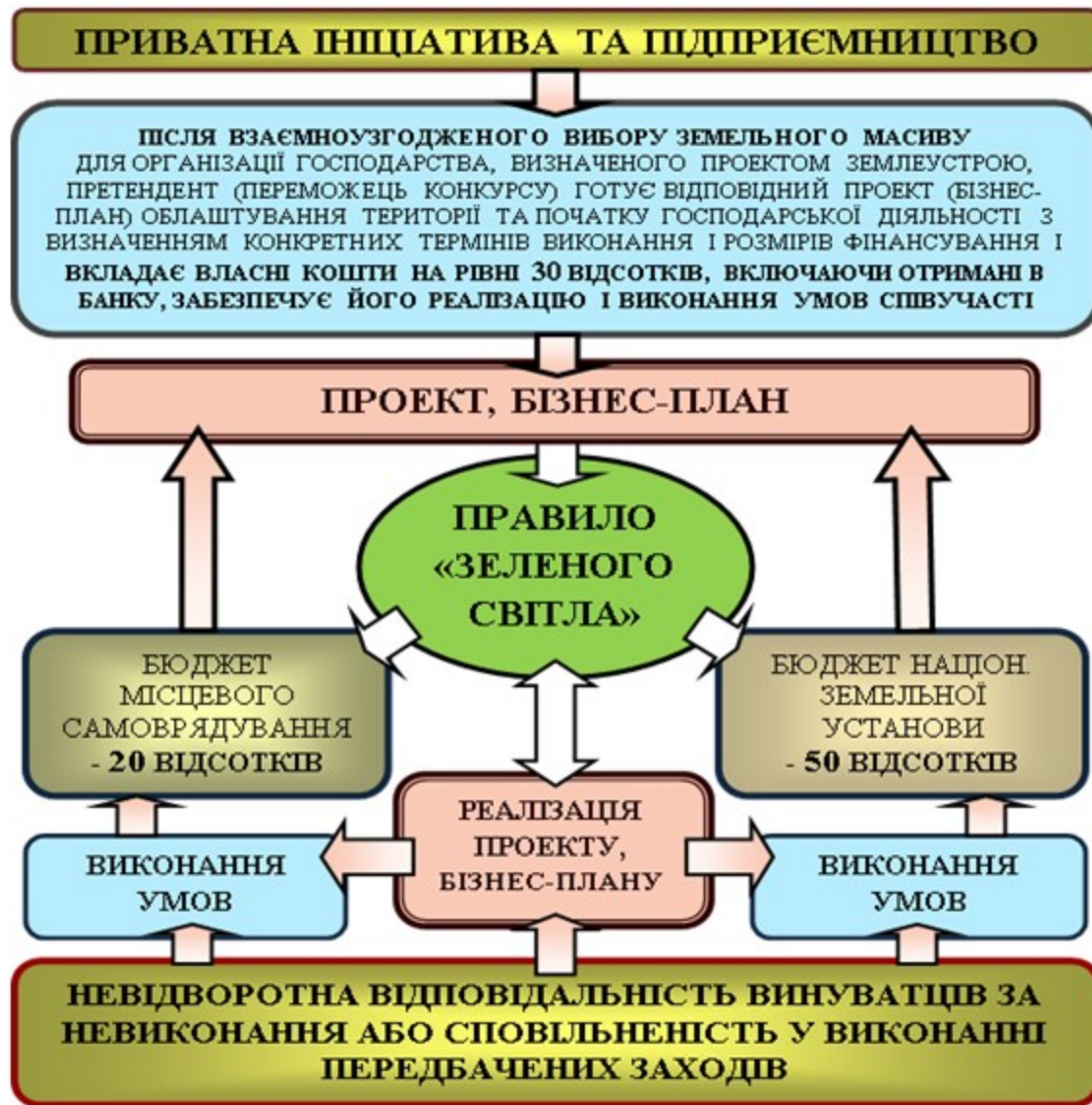
ВАЖЛИВО, ЩО...

Багатофункціональна **роль** людини - громадянина України як повноправного члена громадянського суспільства в процесі побудови Нової України

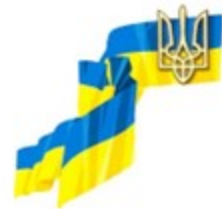
Особливо в агросфері...

власник-господар є **основною фігурою** земельних відносин і природокористування

Логічна схема співучасті в організації сімейного господарства, яке вестиме органічне виробництво в сільській місцевості

Джерело: розроблено автором.

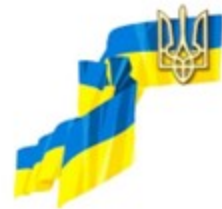
За результатами наших прогностичних досліджень, передбачається в Україні організувати **понад 250 тис.** (бажано понад 500 тис.) **нових приватних сімейних фермерських та селянських господарств (родові, сімейні маєтки)**, створюваних молодими сім'ями (**пріоритетне право надається – учасниками бойових дій (воїнів – переможців) і їхніми родинами**), переважно, без найманих працівників, **загальною площею майже 10 млн. га** малих масивів орних земель та інших (**4–5 млн га**) прилеглих угідь.

Водночас, біля 10 млн. га високоцінних і високотоварних великих масивів ріллі можуть використовувати різноманітні господарства (переважно з найманими працівниками), – лише способами, що узгоджуються з вимогами загальнонаціонального інтересу та інтересів місцевих територіальних громад, де розташовані орендовані земельні ділянки...

Нами **доведено**, що пропоновані заходи – посилюватимуть еколого-економічну ефективність **ЯК** заінтересованість, також новостворюваних приватних сімейних фермерських та селянських господарств, в тому числі воїнами – переможцями російсько-української війни...

Нова парадигма звершення
земельної реформи в Україні

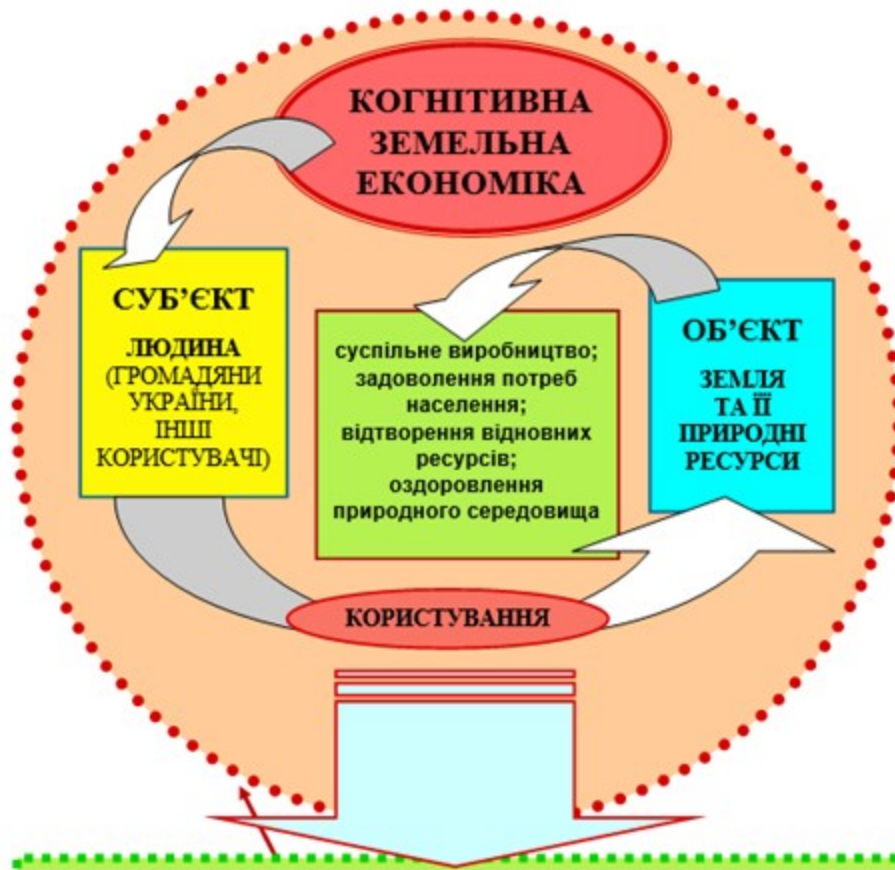
стала

АКСІОМОЮ

ОСКІЛЬКИ

засади, сутність та механізми
функціонування і розвитку **когнітивної земельної**
економіки уже:

- *конституційно вмотивовані;*
- *науково обґрунтовані;*
- *публічно обговорені...*

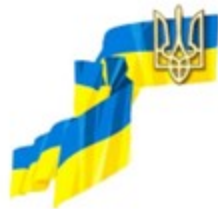

ПРОСТОРОВО-ЧАСОВА СФЕРА когнітивної земельної економіки як складова новітньої соціально-економічної формації

Джерело: автор – Олександр Ковалів

Результати впровадження в економічній сфері засад «Когнітивної земельної економіки» для прискореного соціально-економічного розвитку шляхом урахування дії об'єктивних законів живої і неживої природи та суспільства в процесі земле-(природо-) користування, на основі вдосконалення рентоузгоджувальних відносин як збалансованих інтересів громадян України – співвласників основного національного багатства і як першочергових й основних користувачів природних об'єктів права власності Українського народу, що знаходяться в межах власних земельних ділянок (господарських одиниць), та найбільш потенційних учасників розвитку випереджаючої конкурентоспроможної економіки з метою зростання відповідних прибутків (доходів) і валового національного продукту, підвищення добробуту усіх громадян та функціонування чистого й здорового довкілля.

На такій науковій основі - ПІРАМІДА ...

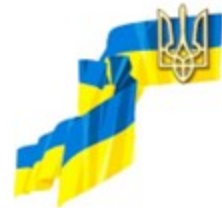

Когнітивна (від лат. *cognitio* — *пізнання, пізнавання, ознайомлення*), генерування знань в процесі мислення, що базується на законах *неживої і живої природи та суспільства...*

Земельна (та, що стосується *землі та її природних ресурсів* (стисло «землі»), які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони і є *об'єктами права власності Українського народу – основне національне багатство, що перебуває під особливою охороною держави...*

Економіка (від дав.-гр. *οἶκος, οἶκος* — *дім* та дав. гр. *νόμος* — закон) — **господарство**, — *організація та управління матеріальним виробництвом, ефективне використання ресурсів, розподіл, обмін, збу і споживання товарів та послуг...* (в усьому просторі Національної земельної комори України)

На такій основі – функціонує СФЕРА...

Піраміда - модель функціонування когнітивної земельної економіки – так звана «Когнітивна Піраміда – Олександера Коваліва»

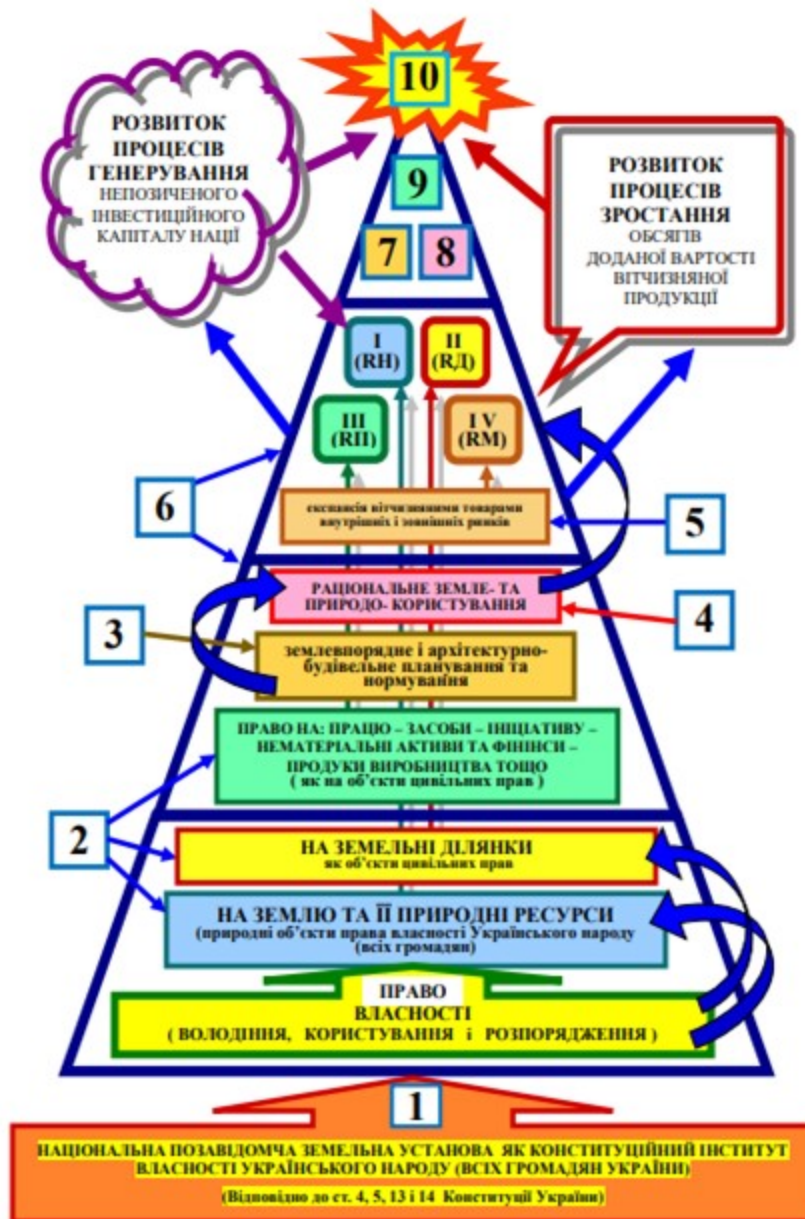

Рис. Структурна модель функціонування ієрархічної динамічної системи звернення земельної реформи в Україні в рамках когнітивної земельної економіки:

1 – позавідомче функціонування національної земельної установи як конституційно вмотивованого загальнонаціонального інституту; 2 – інституалізація державного регулювання земельних та інших відносин в частині національних інтересів і зростання інноваційної ренти; 3 – забезпечення формування й функціонування сталих суб'єктів власності і господарювання; 4 – вільний розвиток приватної ініціативи та підприємництва; 5 – стимулювання виробництва і реалізації вітчизняної продукції з високою доданою вартістю; 6 – гарантії безпеки громадян і їхньої діяльності та прав власності; 7 – Державний Бюджет України; 8 – Місцеві бюджети громад; 9 – Сімейні Бюджети Громадян України; 10 – формування комфортного простору і умов життєдіяльності в чистому і здоровому довкіллі всіх громадян України

Внаслідок реалізації Нової парадигми звершення земельної реформи в Україні, на основі здобутих знань

ФУНКЦІОНУВАТИМЕ

КОГНІТИВНА земельна економіка

— в усіх системах і в межах геопростору України

ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ

комплексний і багатогранний ефект

— функціонування і розвитку суспільства

ЗВЕРШУВАТИМЕТЬСЯ

формування комфортного простору і умов

життєдіяльності — в чистому і здоровому довіллі всіх громадян України

ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ — як головний стимул комфортної життєдіяльності — **для кожного громадянина України** проявиться в гарантованому і безпелаяційному одержанні особисто:

- кожний громадянин, котрий має лише єдине громадянство України, – **статусу засновника** власної держави і повноправного **співвласника** землі та її природних ресурсів (основного національного багатства), **який матиме** в статутному капіталі нації (на спеціальному особистому рахунку) **рівновелику частку** (в грошовому еквіваленті);

- внаслідок раціонального природокористування і в залежності від розміру згенерованого щорічного «непозиченого капіталу нації» по всій державі, – **автоматично надходитиме** кожному такому громадянину **щомісячний по-життєвий** (від народження до смерті) **дохід однакового розміру** – для власного розвитку і зростання;

- всі громадяни України матимуть **вільне право набувати і реалізувати право власності** на земельну ділянку (межу) як на господарську одиницю, і **господарювання** (природокористування) в її межах – у різних сферах життєдіяльності, і як наслідок – **адекватного сімейного доходу** (бюджету);

Рекомендована література

1. Конституція України від 28 червня 1996. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30.
2. *Kovaliv Oleksander*. Теоретично-методологічні засади звершення земельної реформи в Україні як нова парадигма. *WSPYJPRACA EUROPEJSKA NR*. Warszawa, 2016, № 3(10). P. 35-47.
3. Ковалів О.І. Звершення земельної реформи в Україні: нова парадигма: Монографія. Київ, ДІА, 2016. 416 с.
4. Ковалів О.І. Головна неврегульована в Україні передумова погіршення якісного стану природних об'єктів. Збалансоване природокористування, 2020, № 4, С. 5–16.
5. Ковалів О.І. «КОГНІТИВНА ЗЕМЕЛЬНА ЕКОНОМІКА» – основний ключ до звершення земельної реформи в Україні як нової парадигми. *Ефективна економіка*, 2021, №6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/10.pdf.
6. Ковалів О.І. «Cognitive land economy» as a way of accomplishment the objective laws of living and non-living nature and society. Збалансоване природокористування. наук.-техн. журнал, Київ, 2021, № 2. С. 13-23.

Дякую за увагу !

www.kovaliv.kiev.ua